

Ετερόπρωτοι προσδιορισμοί ουσιαστικών

Ετερόπρωτοι προσδιορισμοί λέγονται οι προσδιορισμοί που βρίσκονται σε άλλη (έτερη) πτώση από τις λέξεις που προσδιορίζουν.

Οι ετερόπρωτοι προσδιορισμοί ουσιαστικών είναι κυρίως ουσιαστικά και εμφανίζονται συνηθέστερα σε πτώση γενική και σπανιότερα σε αιτιατική.

Π.χ. Η γάτα **της Σοφίας** είναι καλομαθημένη.

Τους ακολουθούσαν πουλιά **της θάλασσας**.

Ανακαλύφθηκαν κοιτάσματα **σιδήρου**.

Το κρασί **της Σάμου** είναι φημισμένο.

Το πηγάδι ήταν **έξι μέτρα** βαθύ.

Ο Νίκος είναι **ένα χρόνο** μικρότερος.

Η γενική πτώση που προσδιορίζει άλλο ουσιαστικό άλλης πτώσης έχει πάρα πολλές **σημασίες**:

Δάκρυα χαράς	Δηλώνει αιτία και λέγεται γενική της αιτίας .
Η γάτα της Σοφίας	Δηλώνει τον κτήτορα και λέγεται γενική κτητική .
Οι προσδοκίες των ανθρώπων	Δηλώνει τον δράστη της ενέργειας και λέγεται γενική υποκειμενική ¹² .
Το κρασί της Σάμου	Δηλώνει τόπο, προέλευση και λέγεται γενική του τόπου .

¹²Για να διαπιστώσουμε αν η γενική είναι **υποκειμενική**, μετατρέπουμε το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό σε ρήμα ενεργητικό. Στην περίπτωση αυτή το ουσιαστικό σε γενική λειτουργεί ως **υποκείμενο** του ρήματος.

Π.χ. Οι προσδοκίες **των ανθρώπων**. → **Οι άνθρωποι** προσδοκούν.

Η στολή της δουλειάς	Δηλώνει σκοπό και λέγεται γενική του σκοπού .
Ένα μέρος του μισθού	Δηλώνει το σύνολο και λέγεται γενική του όλου ή διαιρετική .
Οι εξερευνητές του διαστήματος	Δηλώνει τον αποδέκτη της ενέργειας και λέγεται γενική αντικειμενική ¹³ .

Εκτός από τις σημασίες που είδαμε, η γενική¹⁴ μπορεί να δηλώνει:

- **προέλευση**, π.χ. Το ποίημα του **Ρίτσου**
- **ποσότητα, διαστάσεις και μονάδες μέτρησης**, π.χ. Βάρος **τριών τόνων**
- **καταγωγή ή συγγένεια**, π.χ. Η αδερφή της **Μαρίας**
- **χρόνο**, π.χ. Στο φως της **αυγής**
- **ιδιότητα**, π.χ. Πουλιά της **θάλασσας**

Οι ετερόπρωτοι προσδιορισμοί ουσιαστικών σε αιτιατική είναι σπανιότεροι.

Π.χ. Ήταν ένα άλμα **4 μέτρα** μήκος.

Εγέρασα μωρέ παιδιά, **σαράντα χρόνια** κλέφτης. (δημοτικό τραγούδι)

¹³ Για να διαπιστώσουμε αν η γενική είναι **αντικειμενική**, μετατρέπουμε το προσδιοριζόμενο ουσιαστικό σε ρήμα ενεργητικό. Στην περίπτωση αυτή το ουσιαστικό σε γενική λειτουργεί ως **αντικείμενο** του ρήματος.

Π.χ. Οι εξερευνητές **του διαστήματος**. → Εξερευνούν **το διάστημα**.

¹⁴ Σε ορισμένες περιπτώσεις ο προσδιορισμός σε γενική μπορεί να αντικατασταθεί από εμπρόθετη σύνταξη (σύνταξη με πρόθεση).

Π.χ. τετράδιο **ασκήσεων** → τετράδιο **για** ασκήσεις
στολή **δουλειάς** → στολή **για** δουλειά